

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjjelte

Hvordan bli fisker?

Veileder for deltakere av rekrutteringsprogrammet VARP

Innhold

1	Hva er VARP?	3
2	Hvordan bli fisker?	5
3	Innføring i fiskermanntallet	6
	Vilkår for å stå på blad B i manntallet	7
	Søknadsprosess for opptak i manntall	8
4	Fartøyet	9
	Ervervstillatelse	10
	Fartøyregisteret	11
	Fartøyinstruks	12
5	Hva får jeg lov til å fiske?	19
	Kvote i åpen gruppe i torskefisket og åpne fiskerier i Trøndelag	20
	Norges Råfisklag	21
6	Etablering av aksjeselskap	22
	Etableringsprosess for aksjeselskap	24
	Hva er et aksjeselskap?	26
	<i>Hva kan banken hjelpe deg med?</i>	27
	<i>Hva må du vite om forsikring?</i>	29
	<i>Hva kan regnskapsføreren hjelpe deg med?</i>	30
7	Informasjon for fiskere	31
	<i>Organisering</i>	32
8	Kilder	33

Hva er VARP?

VARP er et rekrutteringsprogram som skal gi unge, under 35 år, med ønske om å bli selvstendige fiskere en god oppstartsmulighet. Programmet skal sørge for at de man velger å investere i får tilgang til moderne båter, effektive redskaper og, ikke minst, mentorhjelp og støtte fra erfarne fiskere i Trøndelag. Programmet vil slik bidra til aktivitet og virke langs kysten og sørge for leveranser til landindustrien i fylket.

Sjarkflåten har en særlig rolle i de kystnære fiskeriene, blant annet fordi den representerer et startsted for unge mennesker som vil etablere seg som fartøyeier. Sjarkflåten driver et kystnært fiske og leverer til lokale mottak, som gir verdiskaping og arbeidsplasser.

VARP skal bidra til at unge får en trygg vei inn i fiskerinæringa, slik at de kan bli selvstendige fiskere. Akseleratorprogrammet finansieres av Trøndelag Fylkeskommune i samarbeid med kommunene og har et mål om å bistå ni unge med etablering av aksjeselskap og egen sjark i løpet av tre år.

En naturlig lokalisering er innenfor de geografiske klyngene som vi har i Trøndelag – Namdalen, Fosen, Hitra/Frøya. Fartøyene bidrar med sin tilstedeværelse til en mer forutsigbar og jevn tilførsel av råstoff til mottaksanleggene.

I VARP ønsker vi som hovedregel at de som omfattes av programmet har *fagbrev* i fiske og fangst. I Trøndelag har vi to skoler som utdanner fiskere:

- Guri Kunna VGS på Frøya
- Ytra Namdal VGS på Rørvik

Du kan lese om [utdanningsløpet](#) på våre hjemmesider. Hovedelementene består av:

- VG1 Naturbruk
- VG2 Fiske og fangst
- 2 år lærlingperiode om bord i fiskefartøy

Kontaktinformasjon

Leif Harald Hanssen

Prosjektleder

- **Telefon:** 74 17 51 94 / 906 52 942
- **E-post:** leiha@trondelagfylke.no

Peter Meinert

Prosjektansvarlig

- **Telefon:** 74 17 74 26 / 924 90 337
- **E-post:** petme@trondelagfylke.no

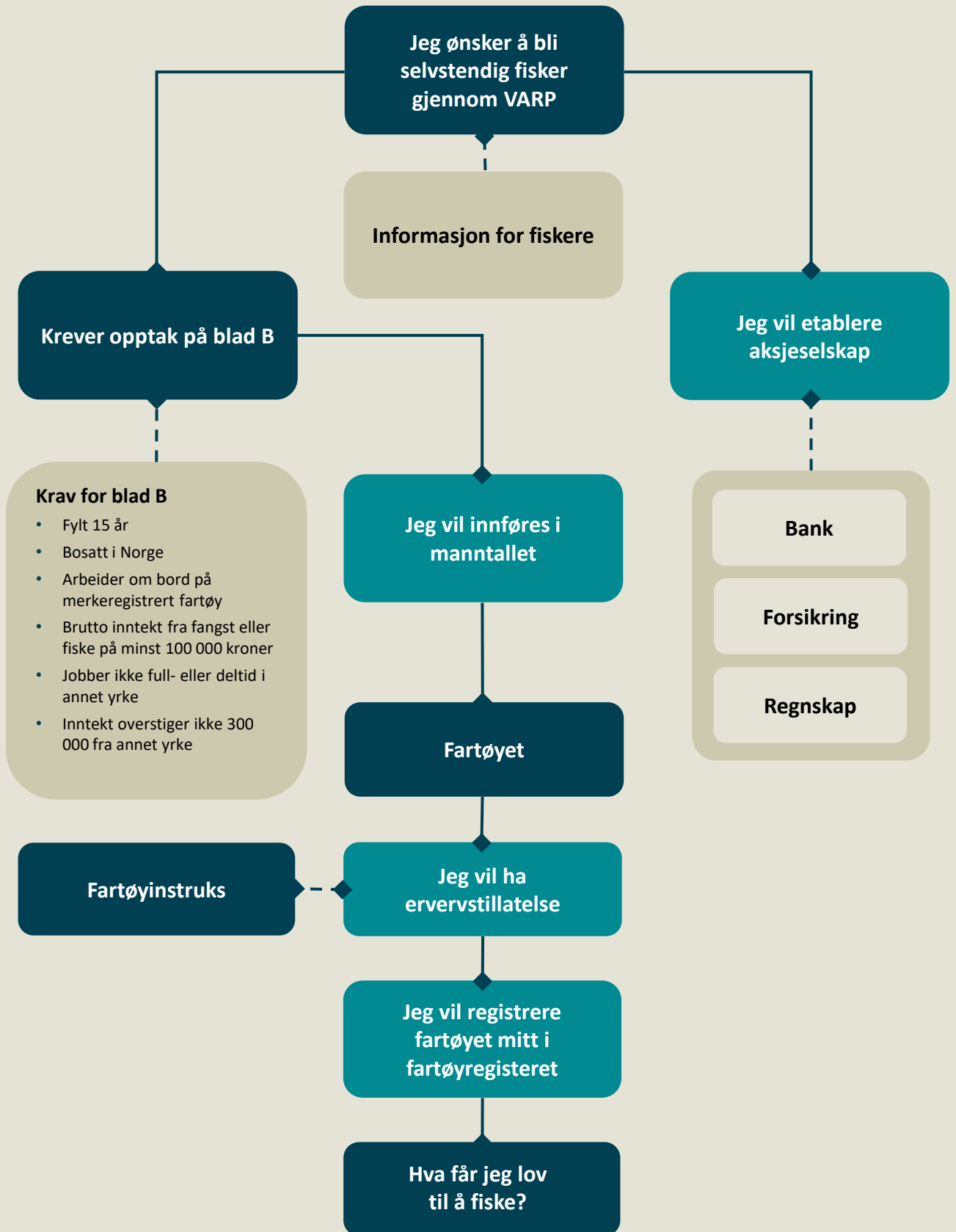

Ravinda

Hvordan bli fisker?

Innføring i fiskermanntallet

Når du har blitt eier av eget fartøy og fartøyet har mottatt ervervstillatelse for fangst og fiske skal du innføres i fiskermanntallet.

- Registrering er tidligst gjeldende fra søkerdato
- Registrering gjelder ut kalenderåret, med mindre annet er opplyst
- Om registrering skjer mellom 1. november - 31. desember, gjelder registreringen ut kommende kalenderår

Vilkår for å stå på blad B

Alder	15 år
Bosted	Norge
Arbeidssted	Ansatt om bord på fartøy innført i register over merkepliktige norske fartøy
Brutto inntekt	100 000 NOK fra fangst eller fiske
Andre krav	<ul style="list-style-type: none">• Ikke sysselsatt full- eller deltid i annet yrke• Må ha inntekt fra fangst eller fiske som er minst to ganger så høy som inntekt fra annet yrke• Mottar ikke uføretrygd etter uføregrad høyere enn 60 prosent• Inntekt overstiger ikke 300 000 fra annet yrke

[Registrer deg her](#)

[Søknadsprosess](#)

[Tilbake til innhold](#)

[Tilbake til flytskjema](#)

Vilkår for å stå på blad B i manntallet

1. Vedkommende har fylt 15 år
2. Vedkommende er bosatt i Norge
3. Vedkommende arbeider om bord på fartøy innført i registeret over merkepliktige norske fiskefartøy
4. Vedkommende har på årsbasis en brutto inntekt fra fiske eller fangst i havet av fisk, krepsdyr, bløtdyr eller småhval som svarer til minst 100 000 kroner
 - Brutto inntekt fra fiske eller fangst svarer til 2/3 av brutto omsetning minus eventuelle salgskostnader for enefiskere
 - Sykelønn, garantilott, a-trygd i fiske, havari og lignende anses som inntekt fra fiske eller fangst
5. Vedkommende er ikke sysselsatt i full eller avgrenset virksomhet i annet yrke eller næring enn fiske, fangst, eller annen høsting av viltlevende marine ressurser
 - Det anses som full eller avgrenset virksomhet dersom man har en arbeidstid på 2/3 eller mer av det som er vanlig i vedkommende yrke eller næring, eller om man er selvstendig næringsdrivende og har arbeidstakere i virksomheten sin utenom høsting av viltlevende marine ressurser
 - Det anses også som full eller avgrenset virksomhet dersom inntekten på årsbasis overstiger 300 000 kroner. Dersom vedkommende er bosatt i det særlige virkeområdet nevnt i [§ 2a](#), er inntektsgrensen 400 000 kroner
 - Som inntekt i annet yrke eller næring anses summen av brutto lønnsinntekt, netto næringsinntekt pluss eventuelle fondsavsetninger og kapitalinntekter. Pensjonsinntekt skal regnes med, med mindre det dreier seg om fiskerpensjon, om uføretrygd for personer som har vært registrert på blad B sammenhengende i minst ett av de siste 10 årene, eller om alderspensjon for personer under 75 år som har vært registrert på blad B sammenhengende i minst ett av de siste 10 årene
6. Vedkommende må ha inntekt fra fiske og fangst, [jf. nr. 4](#), som er minst to ganger så høy som inntekta fra annet yrke eller næring, [jf. nr. 5](#)
7. Vedkommende tar ikke imot uføretrygd etter en uføregrad høyere enn 60 prosent, med mindre vedkommende har vært registrert på blad B sammenhengende i minst ett av de siste 10 årene, eller ugradert alderspensjon, med mindre vedkommende er under 75 år og har vært registrert på blad B sammenhengende i minst ett av de siste 10 årene

Unntak fra vilkårene for å stå på blad B i manntallet

Det kan gjøres unntak fra vilkårene i [§ 5](#) nr. 3-nr. 4 for personer som midlertidig ikke oppfyller de på grunn av omsorgsplikter eller andre særlige forhold.

Det kan gjøres unntak fra vilkårene i [§ 5](#) nr. 3-nr. 6 for administrerende fiskebåteiere og for personer som på grunn av tillitsvern er hindret fra å drive fiske eller fangst i same omfang som tidligere. Det er et vilkår at vedkommende har vært registrert på blad B i forhenværende år eller oppfyller vilkåret for tidsavgrenset ervervsløpve i [lov 26. mars 1999 nr. 15](#) om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) [§ 7](#) andre ledd.

Det kan gjøres unntak fra vilkårene i [§ 5](#) nr. 4–nr. 6 for personer som har fylt 60 år eller tar imot uførepensjon etter en uføregrad på 60 prosent eller lavere, og som har vært registrert på blad B de siste 10 årene. Det er et vilkår at personen på årsbasis har en inntekt som minst svarer til 50 000 kroner.

Personer som står på blad B skal, uten omsyn til vilkårene i [§ 5](#) nr. 3–nr. 4 og nr. 6, bli stående på blad B mens de er gravide og fram til utgangen av det andre kalenderåret etter fødselen. Det same gjelder mens de er i foreldrepermisjon, har omsorg for barn med langvarig sykdom, eller er i vernepliktig førstegangstjeneste.

Søknadsprosess for opptak i manntall

For å søke om opptak i manntallet må du [logge inn med ID-porten](#) for å få tilgang til det elektroniske skjemaet. Her kan du også søke om overføring mellom blad.

Følgende informasjon skal inn i skjema

- **Personalìa:** Navn, adresse, e-post og telefonnummer
- **Hvem søker:** Oppretter du søknad for deg selv eller på vegne av noen andre? Huk av boksen dersom du søker på vegne av en annen
- **Fartøytilknytning:** Registreringsmerke og fartøynavn, om fartøyet ikke har fått noe registreringsmerke enda huker du boksen for dette
 - Du må legge ved dokumentasjon på at du skal fiske fra dette/disse fartøyene i søknaden, dokumentasjon kan også ettersendes
 - Gyldig dokumentasjon er f.eks. arbeidskontrakt (som inneholder ansettelsesdato, stillingsprosent og ikke er eldre enn seks måneder), annet bevis på at du er ansatt på et fartøy, eller dokumentasjon på eierskap av fartøy
 - Her blir du også spurt om du har sendt eller kommer til å sende inn søknad om ervervstillatelse, man må søke om ervervstillatelse om man skal få lov til å drive yrkesfiske og –fangst med merkeregistrert fartøy
- **Blad søknaden gjelder:**
 - Blad A (fiske som biyrke)
 - Dispensasjon blad A
 - Blad B (fiske som hovedyrke)
 - Dispensasjon blad B
 - Overføring fra blad A til blad B
 - Overføring fra blad B til blad A
- **Annen informasjon:** Annet yrke i tillegg, selvstendig næringsdrivende i annet yrke, tar utdanning/studier, mottar uførepensjon eller annen trygd/pensjon
- **Egenerklæring og kommentar:** Du må huke av egenerklæringen og kan legge til eventuelle kommentarer som kan ha verdi for vurdering av søknaden
- Informasjon om **ettersending** og **kontroll av skjema**

Fartøyet

Fartøyet ditt må ha mottatt ervervstillatelse, føres inn i fartøyregisteret (merkeregisteret) og ha en fartøyinstruks før du kan benytte det til ervervsmessig fangst eller fiske.

Søk om ervervstillatelse

- Les om ervervstillatelse og søknadsprosessen [HER](#)

- Les mer om fartøyregisteret [HER](#)

Meld fartøyet ditt inn i fartøyregisteret

Lær om fartøyinstruks

- Les mer om fartøyinstruksen [HER](#)

Ervervstillatelse

At en mottar ervervstillatelse vil si at man får fartøyet godkjent for å drive med inntektsgivende fangst og fiske. Ervervstillatelse må være innvilget før fartøyet kan føres inn i fartøyregisteret.

Søknadsprosess

Du finner [søknadsskjema](#) for ervervstillatelse på Fiskeridirektoratets sider. Sammen med søknaden må du også sende inn dokumentasjon på at du har betalt [gebyr](#) for å få søknaden behandlet, samt gyldig fartssertifikat for fiske- og fangstfartøy, oppdatert fartøyinstruks, godkjennelsesdokument, byggebekreftelse eller annen dokumentasjon som kreves for vedkommende fiske- og fangstfartøy i eller i medhold av skipssikkerhetsloven.

Du finner nyttig informasjon om [regelverk og krav](#) til fiskefartøy mellom 8 og 15 meter på Sjøfartsdirektoratets sider.

Søknad om ervervstillatelse sendes til Fiskeridirektoratets postmottak:

- **Telefon:** +47 55 23 80 00
- **E-post:** postmottak@fiskeridir.no
- **Postadresse:** Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen

Krav for ervervstillatelse

Før et fartøy kan meldes inn i merkeregisteret, må søknad om tillatelse til å bruke fartøyet til ervervsmessig (inntektsgivende) fiske og fangst være innvilget. Kravet om ervervstillatelse for fartøy som skal brukes til ervervsmessig fiske fremgår av [deltakerloven](#). Hva som utgjør ervervsmessig fiske og fangst er nærmere definert i [ervervstillatelsesforskriften](#).

Krav for å motta ervervstillatelse

- Du må være aktiv fisker, det vil si at du må ha drevet med ervervsmessig fiske eller fangst, på eller med norsk fartøy, i minst tre av de siste fem årene, og fortsatt være knyttet til fiske- og fangststyrket
- Om søker er foretak (AS), må personer som oppfyller aktivitetskravet inneha mer enn 50 prosent av eierinteressene i foretaket, samt tilsvarende kontroll over virksomheten
- **Kravet om tidligere aktivitet i fiske og fangst gjelder ikke ved tildeling av ervervstillatelse for fartøy under 15 meter største lengde**
- **For fartøy under 15 meter største lengde er det tilstrekkelig at søker anses som aktiv fisker på tidspunktet ervervstillatelsen blir gitt, og fortsetter å være aktiv fisker så lenge ervervstillatelsen opprettholdes**
- Du må være norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger. Som likestilt med norsk statsborger regnes utlending bosatt i Norge (kan bare tildeles ervervstillatelse når fartøy er mindre enn 15 meter)
- Selskaper og sammenslutninger anses med visse begrensninger som likestilt med norsk statsborger
- Søknaden må gjelde et bestemt fartøy som er egnet og utrustet til å drive fiske og fangst
- For å delta i regulerte fiskerier krever det at eier er ført i fiskermanntallet

Fartøyregisteret

Fartøyregisteret føres av Fiskeridirektoratet og brukes for å lette og strukturere meldinger til Fiskeridirektoratet om innføring i merkeregisteret av nye og brukte fartøy.

- Som eier er du ansvarlig for å melde fartøyet inn i registeret over norske fiskefartøy
- Eier er også ansvarlig for å melde endringer på eller sletting av fartøy
- Ved innmelding av fartøy er det krav om at det vedlegges oppdatert aksjeeierbok/deltakerliste for alle foretak som er medeier i foretaket som eier fiskefartøyet

Registeret inneholder følgende opplysninger om fartøyet

- Fiskerimerke (fylke, løpenummer, og kommune)
- Kjenningssignal
- Navn
- Elektronisk identitetsnummer tildelt av Fiskeridirektoratet
- IMO-nummer
- Største lengde
- Lengde
- Bredde
- Bruttotonnasje
- Byggeår
- Ombyggingsår
- Skrogmateriale
- Motorens byggeår
- Motorkraft
- Dato på målebrev/identitetsbevis

Registeret inneholder følgende opplysninger om fartøyets eiere og medeiere

- Foretaksnummer
- Fødselsnummer
- Fullt navn
- Forretningsadresse
- Bostedsadresse
- Postadresse

Registeret inneholder følgende andre opplysninger (tildelt fartøyeier for det enkelte fartøy)

- Spesielle tillatelser (konsesjoner)
- Årlige deltakeradganger
- Spesielle kvoteordninger

Fartøyinstruks

Alle fartøy under 15 meter som skal benyttes til fangst eller fiske som gir inntekt må oppfylle kravene i [forskrift](#) «22. november 2013 nr. 1404 om fiske- og fangstfartøy under 15 meter største lengde».

Kravet om fartøyinstruks ble innført for å sikre at fiskefartøy mellom 8 og 15 meter oppfyller de tekniske og sikkerhetsmessige kravene som følger av forskriften. Fartøyinstruksen er et fartøysertifikat som dokumenterer at et fartøy er kontrollert av et godkjent foretak i henhold til aktuell sjekklister. Instruksen skal oppbevares om bord og inneholder opplysninger til reder/fører om lastekapasiteter, fartsområde, og plassering av sikkerhetsutstyr.

Det er viktig å være oppmerksom på at en fartøyinstruks ikke er en garanti for at absolutt alle krav i forskriften er oppfylt. Kontrollen utføres i henhold til en sjekklister og i de fleste tilfeller vil forhold som ikke er nevnt i sjekklister ikke bli kontrollert. Videre er det ulike kontrollintervaller for fartøyene avhengig av størrelse. Reder har til enhver tid ansvar for å følge med på fartøyets tilstand og sørge for at nødvendig vedlikehold blir gjort.

Det er til enhver tid reder, eller den som handler på reders vegne, som er ansvarlig for at fartøyet oppfyller reglene gitt i eller i medhold av Skipssikkerhetsloven, jf. [§ 6](#).

Godkjente foretak

Godkjente foretak er private aktører som har fått en offisiell godkjenning av Sjøfartsdirektoratet til å utføre tilsyn på fiskefartøy under 15 meter. Det kan være verksteder, konsulentfirmaer eller andre som har fått en slik godkjenning. Du finner en liste over [godkjente foretak](#) på Sjøfartsdirektoratets sider.

Kontroll av fartøy

Kontroll skal utføres i henhold til [sjekklister](#) fastsatt av Sjøfartsdirektoratet.

Fullstendig kontroll

Fullstendig kontroll skal utføres første gang et fartøy skal ha fartøyinstruks. Dette kan være nybygg, fartøy som ikke tidligere har vært registrert som fiskefartøy eller fartøy som kjøpes fra utlandet.

I tillegg skal det også utføres fullstendig kontroll i følgende tilfeller:

- Fartøyets fartøyinstruks er utgått og fornyelse ble ikke gjort innenfor fristen
- Periodisk forenklet kontroll ble ikke gjennomført innenfor fristen
- Reders egenkontroll er ikke utført og dokumentert innenfor fristen

Fartøyinstruks

Periodisk forenklet kontroll

Fartøy med største lengde fra 8 til 9 meter har ikke utløpsdato i fartøyinstruksen, men hver 30. måned skal reder gjennomføre egenkontroll i henhold til sjekklister fastsatt av Sjøfartsdirektoratet ([KS-0317](#)).

Fartøy med største lengde mellom 9 og 10,67 meter får utstedt fartøyinstruks med gyldighet på 5 år. For disse fartøyene er kravet at reders egenkontroll skal gjennomføres i løpet av fartøyinstruksens tredje gyldighetsår.

For fartøy med største lengde mellom 9 og 10,67 meter utstedes fartøyinstruksen med en gyldighet på fem år. Før det har gått fem år skal fartøyet undergå en periodisk forenklet kontroll ([KS-0319](#)) hos godkjent foretak. Dersom denne fristen ikke blir overholdt, blir fartøyinstruksen ugyldig og det må utføres en fullstendig kontroll før ny fartøyinstruks kan utstedes.

Fartøyinstruks for fiskefartøy med største lengde mellom 10,67 og 15 meter blir utstedt med 2,5 års gyldighet og det er derfor ikke krav om at reders egenkontroll gjennomføres for denne fartøygruppen.

For fartøy med største lengde mellom 10,67 og 15 meter utstedes fartøyinstruksen med en gyldighet på 2,5 år. Før det har gått 2,5 år skal fartøyet undergå en periodisk forenklet kontroll hos godkjent foretak. Dersom denne fristen ikke overholdes, blir fartøyinstruksen ugyldig og det må utføres en fullstendig kontroll før ny fartøyinstruks kan utstedes.

Periodisk forenklet kontroll kan gjennomføres inntil seks måneder før fristen uten at sertifikatdatoen endres. Det vil si at ny fartøyinstruks kan utstedes med gyldighet fem år frem i tid fra den dato forrige instruks gikk ut, så lenge periodisk kontroll ikke ble utført mer enn seks måneder før utløpsdatoen til forrige instruks.

Reders egenkontroll

Reders egenkontroll utføres av reder selv. Det er ulike krav til hvor ofte egenkontroll skal utføres avhengig av fartøylengde. Dersom reders egenkontroll ikke gjøres innenfor fristen blir fartøyinstruksen ugyldig og ny fullstendig kontroll skal gjennomføres. Skjema for reders egenkontroll skal fylles ut og sendes inn til Sjøfartsdirektoratet. Innsending kan gjøres vha. e-post: post@sdir.no eller som vanlig post.

Eksempel

Fartøyinstruks blir utstedt 4. april 2015. Det skal da utføres egenkontroll mellom 4. april 2017 og 4. april 2018, deretter ny egenkontroll mellom 4. oktober 2019 og 4. oktober 2020 og så videre. Hver gang kontrollen er ferdig sendes skjemaet inn til Sjøfartsdirektoratet.

I tabellen under viser fristene for egenkontroller for et fiskefartøy med største lengde 8 til 9 meter som fikk utstedt fartøyinstruks 4. april 2015. Dersom kontrollen gjennomføres før tidsvinduet åpner må det regnes ut nye frister for gjennomføring av egenkontroll basert på 30 måneder fra egenkontrollen ble gjennomført. Dersom kontrollen ikke er utført før seneste dato for kontroll er fartøyinstruksen ugyldig.

Fartøyinstruks

	Tidligste dato	30 måneder	Seneste dato
Egenkontroll 1	4. April 2017	4. Oktober 2017	4. April 2018
Egenkontroll 2	4. Oktober 2019	4. April 2020	4. Oktober 2020
Egenkontroll 3	4. April 2022	4. Oktober 2022	4. April 2023
Egenkontroll 4	4. Oktober 2024	4. April 2025	4. Oktober 2026

Etter at et fartøy er sertifisert skal godkjent foretak sende all fartøydokumentasjon som er grunnlag for sertifiseringen til Sjøfartsdirektoratet. Dette vil innebære fartøyinstruks, innrapporteringsskjema, kontrollskjema, tegninger, stabilitetsberegninger, stabilitetsplakat og godkjenningsskjema. Dokumentasjon skal sendes **senest 10 dager** etter utstedelse av fartøyinstruks.

Dokumentasjon

For at det skal kunne utstedes en fartøyinstruks må dokumentasjon i henhold til skjema [KS-0532](#) være utarbeidet. De fleste dokumentene i tegningslisten behøver ikke å oppbevares om bord.

Dokumentasjon som skal oppbevares om bord

Under følger en oversikt over dokumenter som det er påkrevd at oppbevares om bord for dekkede fartøy og åpne båter med styrehus. Med unntak av kravet om sikkerhetsstyringssystem er alle kravene hjemlet [forskrift 22. november 2013 nr. 1404](#) om fiske- og fangstfartøy under 15 meter største lengde. I den høyre kolonnen er det angitt hvilken paragraf som beskriver kravet.

Fartøyinstruks

Påkrevd for alle dekkede fartøy og åpne fartøy med styrhus

Dokument	Kommentar	Hjemmel
Fartøyinstruks for fiskefartøy	Oppslått om bord	§§ 95-97
Stabilitetsplakat	Oppslått om bord	§ 102 (6)
Stabilitetsberegninger og godkjenningsbrev		§ 102 (6)
Sikkerhetsstyringssystem	Hjemlet i forskrift om sikkerhetsstyring for mindre lasteskip, passasjerskip og fiskefartøy	§ 2
Samsvarserklæring fra produsent av redningsflåte		§ 102 (7)
Opplysninger om plassering, behandling og bruk av redningsflåte	Oppslått om bord	§ 38 (6)
Dokumentasjon på trykkprøving/tetthetsprøving av redningsdrakt		§ 102 (8)
Opplysninger om plassering, behandling og bruk av redningsdrakt	Oppslått om bord	§ 36 (2)
Opplysninger om plassering, behandling og bruk av redningsvester	Oppslått om bord	§ 36 (2)
Bruksanvisning og vedlikeholdsanvisninger for utstyr i styrhus		§ 90 (1)

Fartøyinstruks

Dokumentasjon som kan være påkrevd for dekkede fartøy og åpne fartøy med styrhus

Dokument	Kommentar	Hjemmel
Sikkerhets sertifikat for radiotelefon	Alle fartøy med fartsområde bankfiske 1 eller større og alle fartøy bygd etter 1. juli 2014	§ 66
Alarminstruks	Alle fartøy med mer enn én person om bord	§ 45 (4)
Sertifikat for løfteinnretning og kontrollbok for denne	Alle fartøy med løfteinnretning om bord	§ 102 (2) c
Installasjonsbevis for gassfyrte anlegg og anvisning for bruk	Alle fartøy med gassfyrte anlegg	§ 102 (4)
Installasjonsbevis og bruksanvisning for oljefyrte ovn	Alle fartøy med oljefyrte ovn	§ 9 (5)
Kontrollskjema eller installasjonsbevis for elektrisk anlegg	Alle fartøy registrert som fiskefartøy første gang etter 15. februar 1967	§ 102 (2) b
Beskrivelse av brannslukningsanlegg med instruks for bruk og vedlikehold	Alle fartøy med krav om brannslukningsanlegg	§ 102 (5)
Dokumentasjon på radio i henhold til § 65 i forskriften	<ul style="list-style-type: none"> • Alle fartøy bygget etter 1. juli 2014 • Alle fartøy med bankfiske II og radiodekningsområde A1 • Fra 1. januar 2025: alle fartøy med største lengde mellom 10,67 og 15 meter • Alle fartøy med største lengde mellom 8 og 10,67 meter som har hatt krav om fartøyinstruks i 10 år 	§ 65 og § 105
Bruksanvisning for brovaktalarm	Fartøy med krav om brovaktalarm	Vedlegg 8 og § 77
Skjema for utført egenkontroll og utført fullstendig kontroll	Fartøy med største lengde mellom 8 og 10,67 meter som har utført egenkontroll	§ 95 og § 96

Fartøyinstruks

Kan en fartøyinstruks bli ugyldig?

Fartøyinstruksen er gyldig frem til utløpsdatoen, såfremt forutsetningene for gyldighet er oppfylt. For fartøy med største lengde mellom 8 og 9 meter blir fartøyinstruksen utstedt uten utløpsdato.

Forhold som kan føre til at fartøyinstruksen blir ugyldig

- Dersom egenkontroll ikke er gjennomført innenfor fristen
- Dersom fartøyet ombygges eller forandres skal de berørte delene kontrolleres av et godkjent foretak. Dette gjelder også dokumentasjon som er berørt av ombyggingen. Frem til ombyggingen/endringen er kontrollert av godkjent foretak kan fartøyet ikke settes i drift
- Ved [skade](#) på fartøy skal ikke fartøyet brukes eller forflyttes før godkjent foretak har gitt aksept for dette

Gebyr

Årsgebyret for fiskefartøy består generelt av:

- Et grunngebyr (som betales for alle sertifikatpliktige skip)
- Et tilsynsgebyr

Tilsynsgebyrdelen av årsgebyret faktureres av godkjente foretak. Grunngebyrdelen av årsgebyret faktureres av Sjøfartsdirektoratet og er iht. [Sjøfartsdirektoratets gebyrtariff](#):

- kr. 3.434,- for fiskefartøy mellom 9 og 10 meter
- kr. 5.152,- for fartøy mellom 10 og 15 meter

Hvorfor får jeg grunngebyrdelen av årsgebyret?

Følgende kan bl.a. nevnes av hva årsgebyret (grunngebyret) er ment å dekke hos Sjøfartsdirektoratet:

- Utvikling og revisjon av regelverk, utarbeidelse og revisjon av dokumenter knyttet til kontrollordningen (herunder revisjon/godkjenning av godkjente foretak), utarbeidelse av informasjonsmateriell til fartøyeiere, vedlikehold av nettsider spesielt beregnet for denne fartøygruppen samt holdningsskapende arbeid
- Videre blir det foretatt over 100 årlige uanmeldte tilsyn på fiskefartøy under 10,67 meter

Hva får jeg lov til å fiske?

I VARP er det en forutsetning at man starter fiske i *åpen gruppe* etter torsk, hyse og sei. I tillegg kan man fiske etter alle de andre fiskeslagene og skalldyrene vi har i Trøndelag, uten at disse er kvoteregulerte. Man må imidlertid være oppmerksom på at noen arter er omfattet av fredningsperioder i løpet av året.

Vi forutsetter at det for noen vil være aktuelt å gå nordover å fiske skrei på vinteren basert på kvotene i åpen gruppe. I 2022 utgjør disse kvotene:

Fartøylengde (m)	Maksimalkvote (tonn)	Herav garantert kvote (tonn)
< 8,0	11,0	9,0
8,0-9,9	14,0	12,0
> 10	15,5	13,5

Ungdomstillegget

Merkeregistrerte fartøy i åpen gruppe med majoritetsseier som er yngre enn 30 år kan, i tillegg til kvoten i § 21, fiske og lande en garantert tilleggskvote på 4 tonn torsk. I tilfeller hvor majoritetsseier er kvinne, kan tilleggskvoten fiskes og landes dersom majoritetsseier er yngre enn 40 år og øvrige vilkår for tildeling av kvote er oppfylt.

- Fiskeridirektoratet publiserer løpende meldinger om endringer i forskrifter for fangst [HER](#)
- Din veileder i VARP-programmet bistår deg med gode råd, planlegging og budsjett.

- Les mer om Norges Råfisklag [HER](#)

Norges Råfisklag

Søk om rekrutteringskvote i åpen gruppe

- Les mer om rekrutteringskvote i åpen gruppe [HER](#)

Tilbake til innhold

Tilbake til flytskjema

Rekrutteringskvote

For å styrke muligheten for unge fiskere til å komme seg inn i lukkede fiskerier ble det fra og med i år (2022) innført en ordning med tildeling av rekrutteringskvoter for fartøy i åpen gruppe.

Ordningen tildeler hvert år rekrutteringskvote for inntil seks fiskere. Tre til kvinnelige søkere og tre til mannlige søkere, forutsatt at det er mange nok kvalifiserte søkere av hvert kjønn. Tildelingen skjer hvert år i 5 år, til sammen skal det deles ut 30 rekrutteringskvoter. Utvelgelsen av fiskere som får tildelt rekrutteringskvote skjer ved loddtrekning.

Rekrutteringskvoten vil gjelde for fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62°N, makrell, sild i Nordsjøen og norsk vårgytende sild, såfremt fartøyet fyller vilkårene for å delta i åpen gruppe i det aktuelle fiskeriet.

For å styrke muligheten for unge fiskere å komme inn i lukkede fiskerier blir det noen år innført en ordning av tildeling av rekrutteringskvoter for fartøy i åpen gruppe

Vilkår for tildeling av rekrutteringskvote

- Søker må være under 30 år det året søknaden fremsettes. For kvinnelige søkere er grensen under 40 år
- Søker må være registrert på blad B i fiskermanntallet
- Søker må ha drevet aktivt fiske med et fartøy som vedkommende direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av i minst to år i løpet av årene 2019, 2020 eller 2021. Fangstverdi i minst ett av årene må overstige 250 000 kroner
- Søker må være majoritets-eier av merkeregistrert fartøy (har mer enn 50 % av eierandelene i fartøyet) med adgang til å delta i åpen gruppe i ett eller flere av fiskeriene det tildeles rekrutteringskvote i
- Søker kan ikke tidligere ha vært majoritets-eier i et fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe i noen av de nevnte fiskeriene
- Søker må fremlegge dokumentasjon på å ha gjennomført gyldig sikkerhetskurs, herunder sikkerhetsopplæring for fiskere (SOFF) eller grunnleggende sikkerhetskurs/IMO 60 samt eventuelle repetisjonskurs

Fartøyene følger for øvrig regelverket til fartøy i åpen gruppe.

Dokumentasjon på gjennomført sikkerhetskurs lastes opp som vedlegg til elektronisk søknadsskjema.

Norges Råfisklag

Norges Råfisklag er et av fem fiskesalgslag som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Fire av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval.

Norges Råfisklags område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionskontorer i Svolvær og Kristiansund.

Fiskesalgslaget organiserer en stor og viktig markeds plass for bærekraftig villfanget sjømat, hvor det legger til rette for omsetning av fangstene og garanterer fiskerne oppgjør.

Sentrale bestemmelser

Omsetningsbestemmelser

Dette [rundskrivet](#) gjennomgår bestemmelser vedrørende minstepriser, adgang til prisreduksjon, prisdannelse, omregning og presiseringer vedrørende produkter omsatt gjennom Norges Råfisklag, samt generelle bestemmelser vedrørende utfylling av sluttseddel.

Elektronisk signering

Det er innført et [krav om elektronisk signering](#) av landings- og sluttsedler.

Garantiordning

Råfisklagets forretningsregler krever at registrerte kjøpere i Norges Råfisklags omsetningsordning forplikter seg til å stille sikkerhet for riktig betaling for mottak av marine ressurser omsatt gjennom Norges Råfisklag gjennom en [garantiordning](#).

Kontrollavgift

[Kontrollavgiften](#) skal beregnes for alle norske fangster, også når fangst levers i utlandet og når fisker selv overtar fangsten. Unntak første året gjelder for fartøy med lengste lengde under 15 meter. Grunnlaget for avgiften er brutto fangstverdi fratrukket salgslagsavgift (0,22 % i 2021).

Lagsavgift

Du finner gjeldende satser for [lagsavgiften](#) på hjemmesiden til Norges Råfisklag.

Råfisklagskortet

[Råfisklagskortet](#) er et bankkort som er tilknyttet vanlige banktjenester, men som er tilpasset bruken til deg som er fisker. De to største fordelene med kortet er at oppjøret er tilgjengelig allerede dagen etter leveranse, og at det er spesielt gunstige innskuddsrenter.

Etablering av aksjeselskap

For deltakere i akseleratorprogrammet VARP er det et krav at man oppretter aksjeselskap (AS). Her er noen viktige kriterier for etablering av eget AS:

Aksjeselskap	
Antall eiere	Minimum én eier
Gebyr	Kr 5 700,-
Kapitalkrav	Minimum kr 30 000,-
Ansvar	Begrenset ansvar (ansvaret begrenset til den innskutte aksjekapital)
Representasjon	Styre
Sosiale rettigheter	<ul style="list-style-type: none">• Krav på sykepenger fra første sykedag (100 % av sykepengegrunnlaget)• Dagpenger ved arbeidsledighet

Merk deg dette

Når et foretak (AS) søker om ervervstillatelse må personer(fisker) som oppfyller aktivitetskravet inneha mer enn 50 prosent av eierinteressene i foretaket, samt tilsvarende kontroll over virksomheten.

- Les om etableringsprosessen [HER](#)

Stift aksjeselskap i
Altinn

Hva er et aksjeselskap?

- Finn en bank som hjelper deg med finansiering [HER](#)

Tilbake til innhold

Tilbake til flytskjema

Etableringsprosess for aksjeselskap

Når du skal stifte et aksjeselskap må du logge på via ID porten hos [Altinn](#) og fylle inn følgende informasjon i skjemaet for stiftelse av aksjeselskap:

Om selskapet

Fyll inn navn og selskapets virksomhet.

- Navnet må inneholde ordet aksjeselskap eller forkortelsen AS og minst tre bokstaver fra det norske alfabetet
- Navnet kan ikke bestå av navnet på et annet land, fylke eller en kommune
- Navnet kan ikke være identisk med et navn som allerede er registrert i Foretaksregisteret
- Noen begreper kan man ikke bruke fritt i foretaksnavnet, eksempler er bank, børs, revisor
- Vær oppmerksom på at navnet du ønsker å bruke kan være registrert som varemerke
- Eksempler på virksomhet kan være: fangst, fiske og salg av varer

Stiftere og aksjetegning

Stiftere kan være både personer og enheter. Alle stiftere må tegne aksjer i selskapet. Huk av for om alle stiftere har fødselsnummer/d-nummer i Folkeregisteret, eller organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Legg deretter til personer eller enheter.

- Fødselsnummer/d-nummer og etternavn for personer, organisasjonsnummer for enheter
- Antall aksjer
- Betalt per aksje
- Aksjeklasse
- Fullmektig ja/nei for personer, fødselsnummer/d-nummer og etternavn for enheter

Aksjekapital

Aksjekapitalen skal være minst 30 000 norske kroner og kan være fordelt på én eller flere aksjer. Alle aksjene må ha lik verdi. Fyll inn selskapets aksjekapital og aksjenes pålydende, frist for innbetaling av aksjeinnskudd, og om aksjeinnskuddet skal innbetales i noe annet enn penger (tinginnskudd).

Tinginnskudd er oppgjør av aksjeinnskudd med andre eiendeler enn penger. Stifterne må utarbeide en redegjørelse hvis aksjeinnskuddet skal oppgjøres med andre eiendeler enn penger. Stifterne må datere og signere redegjørelsen, som må bekreftes av revisor.

- Navn på aksjetegner
- Adresse
- Postnummer og sted
- Antall aksjer som aksjetegner mottar
- Beskrivelse av eiendeler
- Vilkårene som gjelder for avtalen
- Legg ved signert redegjørelse som vedlegg til stiftelsesdokumentet

Etableringsprosess for aksjeselskap

Utgifter ved stiftelsen og særskilte rettigheter

Selskapet kan dekke utgiftene ved stiftelsen, så lenge utgiftene ikke overstiger aksjeinnskuddet. Huk av for om selskapet skal dekke utgiftene ved stiftelsen. Her kan du legge til flere utgifter om disse finnes.

Stifterne må utarbeide en redegjørelse hvis aksjeinnskudd skal gjøres opp med andre eiendeler enn penger, selskapet skal bli part i en avtale, eller noen skal gis særskilte rettigheter. Redegjørelsen må legges ved i PDF-format som vedlegg til stiftelsesdokumentet.

Styre og revisjon

Styret skal ha ett eller flere medlemmer. Består styret av bare en person, skal denne være styreleder. Bare myndige personer kan være medlem i styret og minst halvparten av styrets medlemmer må være bosatt i Norge eller EU/EØS-land. Her kan du legge til leder, nestleder, styre- og varamedlemmer, samt huke av for om selskapet skal revideres eller ikke. Fyll inn følgende informasjon om medlemmene i styret:

- Fødselsnummer
- Etternavn

Selskapet du etablerer som selvstendig fisker vil ikke være revisjonspliktig.

Vedtekter

Selskapet må opprette vedtekter, disse må minst inneholde:

- Selskapets foretaksnavn
- Selskapets formål
- Aksjekapitalens størrelse
- Aksjenes pålydende

Hva er et aksjeselskap?

I et [aksjeselskap](#) (AS) er du som eier kun ansvarlig for [aksjekapitalen](#) som er innbetalt og dine personlige eiendeler (som hus og bil) er beskyttet. Dette skyldes at AS er en egen juridisk person, som vil si at selve selskapet kan eie eiendeler og påta seg gjeld.

Ved etablering av AS krever [aksjeloven](#) at selskapet må ha en aksjekapital på minimum 30 000 kroner. Om selskapet skal ta opp lån, må du som eier allikevel forvente å stille ytterligere sikkerhet til disposisjon for selskapet. Aksjekapitalens funksjon er å stille sikkerhet for selskapets kreditorer.

Aksjekapitalen kan brukes til å gjøre investeringer, men selskapet må ha betalingsevne og en forsvarlig egenkapital. Du bør derfor ha penger ut over aksjekapitalen når du etablerer selskapet (fri egenkapital), slik at du kan dekke selskapets kostnader.

Merverdiavgift

[Merverdiavgift \(mva\)](#) er en omsetningsavgift på varer og tjenester. Enkelte varer og tjenester er [unntatt fra mva](#), eller har reduserte satser. Et aksjeselskap som har hatt merverdiavgiftspliktig omsetning på mer enn 50 000 kroner i løpet av en periode på 12 måneder må registrere seg i [Merverdiavgiftsregisteret](#).

Roller i aksjeselskap

Et aksjeselskap må ha et [styre](#) som består av minst ett medlem. Minst 50 prosent av styret må være bosatt i Norge, eller være statsborger og bosatt i en EU/EØS-stat. Styret er ansvarlig for drift og organisering av aksjeselskapet. Styret velges av generalforsamlingen.

[Generalforsamlingen](#) er selskapets øverste myndighet og det er selskapets aksjonærer som har møte- og stemmerett.

Tillatelser

På Altinn finner du en oversikt over [tillatelser](#) relatert til fangst og fiske.

Hva kan banken hjelpe deg med?

Når stiftelsesdokumentene til aksjeselskapet ditt er signert er tiden inne for å bestille de banktjenestene du trenger. Dette innebærer blant annet opprettelse av en konto du kan overføre aksjekapitalen til.

I tillegg kan banken hjelpe deg med andre tjenester:

- Opprettelse av kontoer
 - Drift
 - Skattetrekk
 - Plassering
- Finansiering til kjøp av båt
- Driftsmidler
- Rådgivning

VARP har samarbeidsavtaler med flere banker du kan rådføre deg i

Hva må du vite om forsikring?

Bedriftsforsikring er forsikring av bedrifter og deres virksomhet. Forsikringen består av en rekke ulike forsikringer som en bedrift har behov for, for eksempel forsikringer som omfatter ansatte, eiendeler, økonomi og ansvar.

Forsikringsselskaper skreddersyr ofte gode pakkeløsninger som dekker det en bedrift normalt sett har behov for av bedriftsforsikring. Noen bedriftsforsikringer er lovpålagt, som for eksempel yrkesskade- og ansvarsforsikring for firmabiler.

Ulike forsikringer innen bedriftsforsikring kan deles opp i:

- Person
- Ansvar
- Bygning og eiendeler
- Bil og kjøretøy
- Transport og frakt

Vær oppmerksom på at en del forsikringer kan være overlappende, så for å unngå at bedriften din forsikres dobbelt burde du kontakte ulike forsikringsselskaper for en godt tilpasset pakkeforsikring for din bedrift.

Hva kan regnskapsføreren hjelpe deg med?

Regnskapsføreren er ofte fiskerens «*beste venn*». Vi anbefaler at du tar kontakt med regnskapsfører så tidlig som mulig i prosessen med å starte aksjeselskap.

Med næringsvirksomhet følger normalt [bokføringsplikt](#). Det betyr at du må ta vare på dokumentasjon av inntekter og kostnader og sette disse i et system. Aksjeselskap vil i tillegg ha [regnskapsplikt](#). Det innebærer at selskapet årlig skal levere årsregnskap til Regnskapsregisteret.

Alle aksjeselskap med mindre enn 6 millioner kroner i omsetning kan normalt velge bort [revisjon](#) av årsregnskapet.

Informasjon for fiskere

Sikkerhetsopplæring

Det er krav til minst 40 timers grunnleggende sikkerhetsopplæring for fiskere som driver ervervsmessig fiske. I Trøndelag er det to senter hvor du kan gjennomføre denne opplæringen, i Rørvik og Trondheim.

Etter fem år er det også krav til minimum 20 timer repetisjon av sikkerhetsopplæringen, som må gjennomføres innen det har gått åtte år.

**Sikkerhetscenteret
Rørvik**

**RelyOn Nutec,
Trondheim**

Garantikassen for fiskere

Garantikassen for fiskere (GFF) administrerer dagpenger for fiskere og fangstfolk, pensjonstrygden for fiskere, garantiordningen og refusjon av CO₂- og grunnavgift på mineralolje.

Organisering

En medlemstilhørighet til en fagorganisasjon vil bidra til å trygge deg og din familie i en eventuell vanskelig situasjon, for eksempel med juridisk bistand ved yrkesskade eller andre forhold om bord. Det kan være lurt å organisere seg i et fiskarlag for å sikre sine rettigheter.

**Garantikassen for
fiskere**

Fiskarlag

**Tariffavtale
2021**

[Tilbake til innhold](#)

[Tilbake til flytskjema](#)

Organisering

Norges fiskarlag

[Norges Fiskarlag](#) organiserer enefiskere, lottakere og fiskebåtreidere, og er således en forening både for det man i andre næringer ville kalle arbeidstakere og arbeidsgivere, så vel som enkeltmannsforetak. I Norge anses alle fiskere som personlig næringsdrivende, noe som har følger både når det gjelder skatt og velferdsordninger.

Norges Fiskarlag bygger på lokale fiskarlag som er samlet i regionale fiskarlag, med omlag 100 lokallag og to gruppeorganisasjoner. Regionlagene er igjen med i henholdsvis Samarbeidsrådet Nord og Samarbeidsrådet Sør. Samarbeidsrådene har koordinerende funksjoner. I Trøndelag har du medlemslaget [Fiskarlaget Midt-Norge](#) i Trondheim.

I Norges Fiskarlag er det også egen tarifforganisering, der [Mannskapsseksjonen](#) og [Båteierseksjonen](#) representerer forhandlingspartene. Tariffseksjonene er selvstendige enheter uavhengig av hovedorganisasjonen.

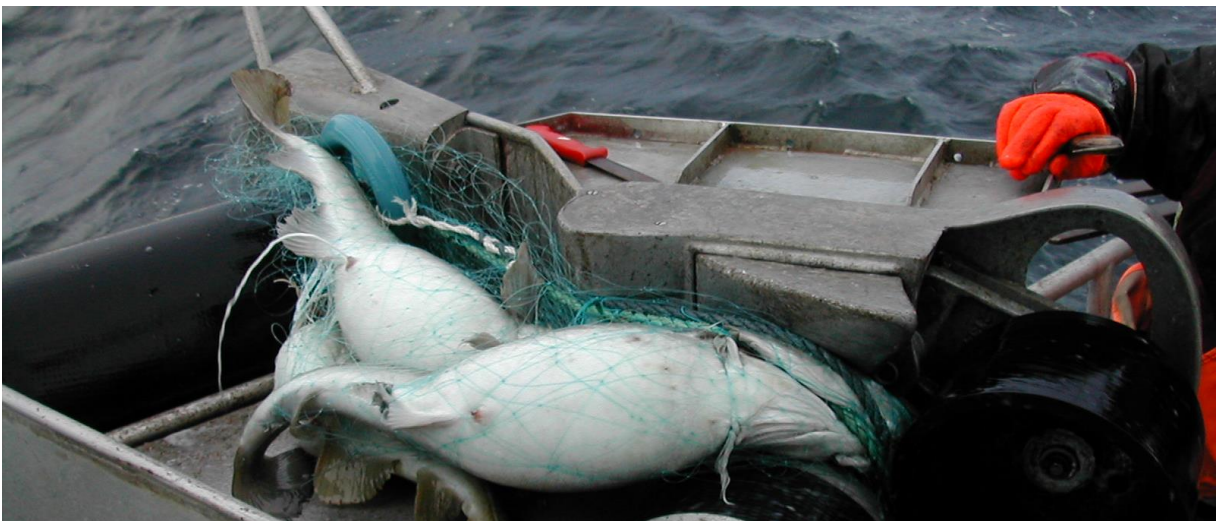
[Fiskebåt](#) (tidl. Fiskebåtreiderens Forbund) har tariffavtale med Norsk Sjømannsforbund. Det medfører at fiskerne på norske trålere og i ringnotflåten i mindre grad enn andre fiskere er medlemmer i Norges Fiskarlag.

Norges Kystfiskarlag

[Norges Kystfiskarlag](#) tilbyr medlemskap for mannskap og fartøyeiere i kystflåten. Fagorganisasjonen har rundt 700 medlemmer fordelt over hele landet, og har en rekke lokallag langs kysten. Det finnes ikke noe lokallag i Midt-Norge.

Norges Kystfiskarlag har sin administrasjon på Ramberg i Lofoten. Her arbeider de for å ivareta kystfiskernes faglige, sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter. Alle medlemmer har direkte linjer inn til administrasjonen og tillitsmannsapparatet med alt de måtte ha på hjertet.

Landsmøtet er fagorganisasjonens øverste organ. Alle medlemmer som er registrert i fiskermanntallet har stemmerett og kan delta på landsmøtet. Det er landsmøtet og de tillitsvalgte som etter innspill fra lokallag og enkeltmedlemmer legger føringer for Norges Kystfiskarlags uttalelser i viktige fiskerifaglige spørsmål. Tillitsmannsapparatet består utelukkende av aktive kystfiskere som selv kjenner næringens utfordringer på kroppen.

Kilder

- Altinn. (2022). *Aksjeselskap (AS)*. Altinn. <https://www.altinn.no/starte-og-drive/starte/valg-av-organisasjonsform/aksjeselskap/>
- Altinn. (2022). *Stiftelse av aksjeselskap*. Altinn. <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/bronnoysundregistrene/stiftelse-av-aksjeselskap/>
- Fiskeridirektoratet. (2022). *Fiskermanntalet – søkje om opptak*. Fiskeridirektoratet. <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Registre-og-skjema/Skjema/Fiskermanntallet2/Soeke-om-opptak>
- Fiskeridirektoratet. (2022). *Merkeregisteret – innmelding, endring og sletting*. Fiskeridirektoratet. <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Registre-og-skjema/Skjema/merkeregisteret/Merkeregister-innmelding-endring-og-sletting>
- Fiskeridirektoratet. (2022). *Rekrutteringskvoter i åpen gruppe*. Fiskeridirektoratet. <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Nyheter/2022/ny-ordning-med-rekrutteringskvoter-i-åpen-gruppe>
- Fiskeridirektoratet. (2022). *Søknad om ervervstillatelse for kjøp eller utskifting av fiskefartøy (konsesjoner/deltakeradganger)*. Fiskeridirektoratet. <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Registre-og-skjema/Skjema/Soeknad-om-kjoep-og-bytte-av-fiskefartoev>
- Forskrift om fiskefartøy under 15 m. (2021). *Forskrift om fiskefartøy under 15 med største lengde under 15 meter* (FOR-2013-11-22-1404). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-11-22-1404>
- Forskrift om manntall for fiskarar og fangstmenn. (2021). *Forskrift om manntall for fiskarar og fangstmenn* (FOR-2008-12-18-1436). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-12-18-1436>
- Forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2022. (2022). *Forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2022* (FOR-2021-12-23-2886). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-12-23-3886>
- Garantikassen for fiskere. (2022). *Garantikassen for fiskere*. Garantikassen for fiskere. <https://www.garantikassen.no/om-oss/>
- Norges Fiskarlag. (2022). *Norges Fiskarlag – fag- og næringsorganisasjon for norske yrkesfiskere*. Norges Fiskarlag. <https://www.fiskarlaget.no/organisasjonen-om-fiskarlaget/om-fiskarlaget/details/11/59-norges-fiskarlag>
- Norges Kystfiskarlag. (2022). *Norges Kystfiskarlag er en selvstendig, demokratisk og politisk uavhengig fagorganisasjon for norske kystfiskere*. Norges Kystfiskarlag. <https://norgeskystfiskarlag.no/>
- Norges Råfisklag. (2022). *Om Norges Råfisklag*. Norges Råfisklag (gammel). https://gammel.rafisklaget.no/portal/page/portal/NR/Omoss/Om_Norges_Rafisklag
- RelyOn Nutec.(2022). *Grunnleggende sikkerhetskurs for fiskere 50 t*. RelyOn Nutec. <https://relyonnutec.com/no/opplaering/kurs/?CountryName=norway&CourseUrld=BasicSafetyTrainingforFisherme n50h-1822>
- Sikkerhetssenteret Rørvik. (2022). *Kursplan*. Sikkerhetssenteret Rørvik. <https://www.sstras.no/kursplan>
- Sjøfartsdirektoratet. (2020, 26. august). *Fartøyinstruks og kontroll*. Sjøfartsdirektoratet. <https://www.sdir.no/sjofart/fartoy/fartoystyper/fiskefartoy/fiskefartoy-mellom-8-og-15-meter/fartoyinstruks-og-kontroll/>
- TjenesteTorget. (2022). *Slik finner du beste bedriftsforsikring*. TjenesteTorget. https://tjenestetorget.no/bedriftsforsikring/?gclid=CjwKCAiA9tyQBhAIEiwA6tdCrC-dXGkM-MnCqHEVNO0bTBNr8xHRAoCCZPv5bWwpurK2fpOc-0v17RoCFVMQAvD_BwE
- Trøndelag fylke. (2020). *Naturbruk*. Trøndelag fylke, Guri Kunna Videregående. <https://web.trondelagfylke.no/guri-kunna-videregaende-skole/utdanningsprogrammer/yrkesfaglige-utdanningsprogram/naturbruk/>

Kilder

Foto

- Leif Harald Hanssen – side 1, 4, 14, 15, 16 (venstre), 17, 18 (nederst til høyre), 20, 23, 24, 31
- Thorleif Thorsen – side 3
- Eirik Røed – side 6, 8, 16 (høyre), 18

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

